

Günümüz eczacılığında Farmasötik Bakım ön plana çıkan kavramlardan biridir. Farmasötik bakımın felsefesine göre,eczacının başlıca görevi,**mevcut sağlık sistemi içinde hastanın ilaçla ilgili problemlerini çözmek,problem oluşmasını önlemek ve yaşam kalitesini yükseltmektir.** Her hastanın gereksinimi,beklentisi ve tutumu farklı olduğuna göre, her hastanın kendine özgü bir Farmasötik Bakım planına gereksinimi vardır. Bu nedenlerle **çağdaş eczacının Farmasötik Bakım kavramının gereklerini yerine getirebilmesi için ilaç ve sağlık danışmanı niteliğini kazanması gerekmektedir.** Bu program bu konuda en büyük yardımcımız olacaktır.

Rx Media Pharma etkileşimli bir ilaç bilgi kaynağıdır. Herhangi bir bölümde farenin sağ tuşuna tıkladığınızda beliren menü,metin alanı içinde kelime arama,metin bölümünü tam ekran haline büyütme,metni yazdırma ve diğer veri tabanlarına geçiş olanakları sağlar. "İşaretili kavrama git" seçeneği alındığında,seçilen kelime Sözlük, Müstahzarlar, Etken Maddeler, Yardımcı Maddeler ve üreticiler veritabanlarında aranabilir. Metin içinde yer alan altı çizgili yeşil renkli kelimelerin üzerine çift tıklanması sözlük veya diğer veritabanlarında ilişkilendiren başka bir bilgiye ulaşılmasını sağlar. Bunun için www ile başlayan altı çizgili yeşil renkli kelimelerin veya e-mail güncel bilgiler sizlere sunulmaktadır. İnternet bağlantımız aktif durumda ise yazı tıklanınca web sitesine bağlanacak ve ayrıntılı bilgiyi görebileceğiz.

Masa üstündeki Rx Media Pharma ikonu çift tıkladığında program açılır. Sağa doğru yanıp sönen ok işaretine tıkladığında programa giriş yapılmış olur. Ve yukarıdaki ikonlar tıklanarak istenen konuya giriş yapılır.

Program başlıca şu bölümlerden oluşur :

MÜSTAHZARLAR :

Bu bölüm,farmasötik müstahzarlar hakkında detaylı bilgilere ulaşmanız için hazırlanmıştır. Sol tarafta her müstahzarlar kısa erişim adıyla sunulmuştur. Bu erişim adında kullanıcıya kolaylık sağlamak için yabancı dildeki ilaç adlarında yer alan I harfleri İ harfi ile girilmiştir. Listede ulaşmak istediğiniz müstahzara arama penceresinde kısa adını yazarak veya doğrudan barkod numarasını girerek ulaşabilirsiniz. Eğer barkod okuyucunuz varsa,ulaşmak istediğiniz müstahzara yine arama penceresi içinde okutma yaptırarak hızla erişmeniz de mümkündür. Benzer şekilde, aranan bir farmasötik müstahzara " Farmasötik Müstahzarlar" penceresinin sağ üst köşesinde yer alan "Barkoduna Göre Ara" düğmesini kullanarak da erişmeniz mümkündür. Farmasötik müstahzarlar listesinden seçeceğiniz herhangi bir müstahzar ile ilgili olarak aşağıda tanımlanan bilgilere ulaşabilirsiniz :

• **Farmasötik Müstahzar Adı :** Bu bölümde seçilmiş olan farmasötik müstahzarın adı,üreticisi,farmasötik şekli ve varsa resmi yer alır. Kullanıcının bilgiye hızla ulaşabilmesi için bu alanda herhangi bir kelime veya ifade seçilerek farenin sağ

tuşu tıkladığında sözlük veya üreticiler veritabanına ulaşılabilir.

• **Birim Doz / Kombine :** Müstahzarın tek ya da birden fazla sayıda etken madde içerdiğini,ruhsat durumunu,hangi reçete ile verildiğini ve farmakolojik grubunu belirtir. Bu bölümde müstahzar tek etken madde içerdiği zaman birim doz (örneğin;500 mg,25 mg /ml,1000 İÜ) yer alır. Birden fazla etken maddeden oluşan müstahzarlarda ise kombine ifadesi bulunur.

Yurt içinde üretilen müstahzarlar yerli, yurt dışında üretilen ithal ifadesi ile belirtilir.

Müstahzarın verilme durumu Reçetesiz, Reçeteli ve Reçetesiz, Beyaz Reçete, Yeşil Reçete ve Kırmızı Reçete olarak belirtilir. Üretilmeyen müstahzarlar için "Üretilmiyor" ifadesi yer alır.

Müstahzarın farmakolojik grubu içerdiği etken maddeler ve tedavideki kullanım yerine göre dallanan bir ağaç yapısı içinde verilir. Esas grup ya da gruplar koyu renkle belirtilir. Farmakolojik grup listesinde yer alan diğer müstahzarların listesine o grup seçili durumda iken sol üst köşede bulunan **(Seçili Gruba Ait Müstahzarlar)** düğmesi ile ulaşılır. Açılan bu listede ulaşılması istenen müstahzara adının üzerine çift tıklanarak ulaşılabilir.

• **PROSPEKTÜS :** Bu bölümde esas olarak müstahzarların özgün prospektüsü veya kısa ürün bilgisi yer alır. Bu kısımda pulldown (**aşağı gösteren küçük ok**) menüsü tıkladığında ilaç ile ilgili her türlü bilgiye kolayca ulaşabilirsiniz.

• **Etken ve Yardımcı Maddeler :** Müstahzarın içerdiği ilaç etken madde veya maddeleri,bunların miktarları ve yardımcı maddelerini görmeyi sağlar. Etkileşimli olan bu bölgede fare (**mause**) ile bir etken veya yardımcı maddenin üzerine çift tıkladığınızda o etken veya yardımcı madde ile ilgili açıklamalara ulaşmanız mümkün olur.

• **Eşdeğer Müstahzarlar :** Seçili müstahzara eşdeğer diğer müstahzarlara tam eşdeğerleri, eşdeğerleri (**farklı farmasötik form**), yakın eşdeğerleri,yakın eşdeğerleri (**farklı farmasötik form**) gruplandırması içinde ulaşmanızı sağlar. Eşdeğer müstahzarların fiyatlarının karşılaştırılması bu bölümde yapılır. Müstahzarlar farmasötik formlarına ve ölçülerine göre fiyatları açısından en ucuzundan en pahalısına doğru sıralanır. Fiyat açısından ilk % 30'a giren müstahzarlar koyu renk karakterlerle gösterilir.

• **Ambalaj Durumu :** Müstahzarın resmi ile birlikte barkod,ruhsat tarihi ve numarası gibi bilgilere ulaşmanızı sağlar. Bu ekrandayken farenizin sağ tuşuna basarak müstahzarın fiyatını değiştirebilirsiniz. Bunun için sonra yapmanız gereken müstahzarı ve ambalaj durumunu seçmek ve farenizin sağ tuşuna bastıktan sonra Seçili Müstahzarın Fiyatını Değiştir seçeneğini çalıştırmanızdır. Bu aşamada ilgili alanları değiştirdikten sonra tamam düğmesine tıklayarak

değişimin gerçekleşmesini sağlayabilirsiniz. Ayrıca, tüm müstahzarların fiyatlarını toplu halde değiştirmeniz için öncelikle www.rxmediapharma.com sitesinden çekeceğiniz fyt uzantılı bir fiyat dosyasını bilgisayarınıza çektikten sonra işlemler menüsünden Fiyat Güncelleştir seçeneğini (**veya herhangi bir müstahzarın ambalaj bölümündeyken farenizin sağ tuşuna bastıktan sonra Tüm Müstahzarların Fiyatını Değiştir seçeneğini**) çalıştırmanız gerekmektedir. Bu aşama karşınıza fiyat dosyasını seçmenizi isteyen bir seçim ekranı çıkacak ve siz dosyayı seçtikten sonra fiyat değiştirme işlemleri otomatik olarak gerçekleştirecektir.

ETKEN MADDELER : Bu bölüm etken ,maddeler hakkında detaylı bilgilere ulaşmanız için hazırlanmıştır. Sol tarafta etken maddeler listesi yer alır. Bu listeden seçeceğiniz bir etken maddenin sinonim adları ile birlikte aşağıdaki bilgiler kullanımınıza sunulmuştur.

• **Genel :** Etken maddenin Genel bölümüne girdiğinizde hamilelik kategorisi,molekül ağırlığı,Chemical Abstract Service numarası (**CAS No.**) ve farmakolojik grubu gösteren ekranla karşılaşacaksınız. Hamilelik kategorisi üzerinde fare ile çift tıkladığınızda sözlük bölümüne bağlantı yapılır ve Food and Drug Administration (**FDA**)'nın gebelikte ilaç kullanımı risk kategorileri konusundaki açıklamalar görüntülenir.

• **Tanım :** Etken madde ve kullanımı hakkındaki açıklamaları içerir.

• **Formül /Resim :** Seçtiğiniz etken maddenin açık ve kapalı formülü bu bölümde tanımlanır. Eğer monograf anason veya meyan balı gibi resimle ifade edilebilir bir drog ise bu drog ile ilgili resim görüntülenir.

• **Tıbbi Tetkikler :** Etken maddenin kullanımı ile ilgili hastada yapılması gereken tıbbi tetkikleri tanımlar.

• **Endikasyonlar :** Etken maddenin hangi endikasyonlarda kullanılabileceğini listeler.

• **Kontrendikasyonlar / Uyarılar :** Etken maddenin kontrendikasyonlarını ve kullanımında dikkat edilmesi gereken durumları listeler. Kesin Kontrendikasyon yani ilacın kesinlikle kullanılmaması gereken durumlar koyu renk harflerle belirtilir.

• **Yan Etkiler :** Etken maddenin kullanımı sonucunda ortaya çıkabilecek yan etkileri listeler.

• **Etkileşmeler :** Etken maddenin kullanımı etkileştiği ya da etkileşme potansiyeli taşıdığı etken maddeleri ve farmakolojik ilaç gruplarını listeler.

• **Saklama Koşulları :** Etken maddenin nasıl saklanması gerektiğini açıklar.

• **Dünyadaki Müstahzarlar :** Yurt dışında bu etken maddeyi içeren müstahzarları listeler. Herhangi bir müstahzarın bilgisine ulaşmak için üzerinde çift tıklamanız yeterlidir.

• **Kullanıldığı Müstahzarlar :** Monografa konu olan etken maddeyi içeren müstahzarların listesine ulaşmasını sağlar.

YARDIMCI MADDELER :

Bu bölüm ,yardımcı maddeler hakkında detaylı bilgilere ulaşmanız için hazırlanmıştır. Sol tarafta yardımcı maddelerin listesi sunulmuştur. Bu listeden seçeceğiniz bir yardımcı maddenin sinonim adları ile birlikte aşağıdaki bilgiler kullanımınıza sunulmuştur.

SÖZLÜK :

Bu bölüm,öncelikli olarak diğer veritabanlarında açıklanmasına gereksinim duyulan tıp,eczacılık ve diğer sağlık bilimlerini ilgilendiren tanım ve kavramların açıklandığı genel bilgi bölümüdür.

Konular bu bölümde maddeler halinde yer alır.

• **Arama Bölümü :** Ulaşmak istediğiniz sözlük maddesini arama bölümüne yazmalısınız. Arama bölümünün yanındaki düğme basık olduğunda ilgili maddeye ulaşmak için maddeyi yazdıktan sonra enter tuşuna basmalısınız. Düğme basık olmadığı zaman yazdığınız her harfle birlikte en yakın maddeye konumlanacaksınız.

• **Liste Bölümü :** Sol tarafta yer alan ve sözlük maddelerini Türkçe ve İngilizce (**bazı durumlarda Latince ve diğer dillerde**) olarak içeren bölümdür. Bu listede Türkçe veya sayılan diğer dillerde arama yapabilir.

• **Madde Bölümü :** Aranan sözlük maddesinin Türkçe ve İngilizce (**bazı durumlarda Latince ve diğer dillerde**) karşılıklarının yer aldığı bölümdür. Ulaşılan aktif sözlük maddesi en üstte koyu mavi renkli karakterlerle verilirken, bu maddenin Türkçe sinonimleri siyah, yabancı dillerdeki sinonimleri ise kırmızı renkli karakterlerle yazılmıştır .

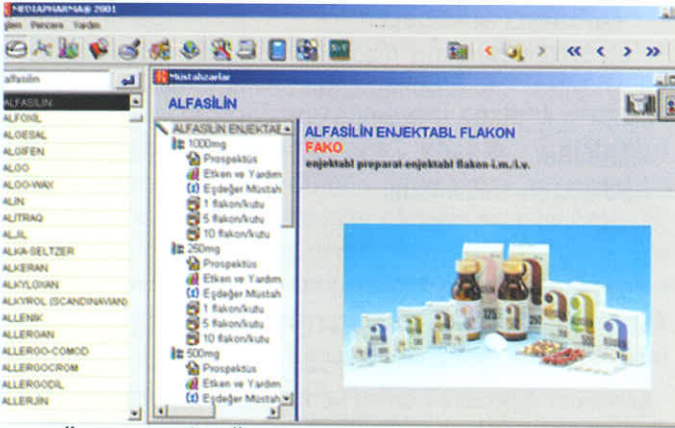
• **Açıklama Bölümü :** Bu bölüm sözlük maddesinin açıklamalarını içerir. Bazı maddeler için açıklama bölümünün üstüne pulldown menü açılır. Bu menü açıklama içinde hızlı hareket etmeniz için tasarlanmıştır.

• **Resim Bölümü :** Bazı sözlük maddelerinde açıklamaları desteklemek ve görselleştirmek üzere yer alan resim ya da resimlerin yer aldığı bölümdür. Resimler üzerine çift tıklayarak büyütülmüş haline görebilirsiniz. Gerektiğinde resimlere metin alanı içinden altı çizgili yeşil renkli kelimelerle bağlantı sağlanmıştır. Resim penceresi üzerinde farenizin sağ tuşuna tıklarsanız resim büyütülür,sol tuşuna basarsanız resim küçülür.

• **İlişkili Konular Bölümü :** Sözlük maddesi ile ilişkili diğer sözlük maddelerini listeleyen bölümdür. Bu listede yer alan maddelerden herhangi biri üzerine fare ile çift tıklanması o maddeye ulaşmasını sağlar.

ÜRETİCİLER :

Bu bölümde firmaların bölge müdürlükleri adresleri,web adresleri ve müstahzarları yer alır.

DÜNYADAKİ MÜSTAHZARLAR

Dünyada üretilen yaklaşık 46.800 farmasötik müstahzarlara ulaşmanızı sağlar. Müstahzar adına göre düzenlenmiş olan listeden aradığınız müstahzara ulaşabilirsiniz. Her müstahzar için o müstahzarın içerdiği etken madde(ler) ve eğer biliniyorsa üreticisi ve üretimi yapılan ülkelerin listesi kullanımınıza sunulur. Herhangi bir etken maddeyi çift tıklayarak seçebilirsiniz. Bir etken madde seçiliyken fareinizin sağ tuşuna tıklayarak seçili ifadenin etken maddeler veya yardımcı maddeler bölümündeki açıklamalarına ulaşabilirsiniz.

LABORATUVAR VERİLERİ

TABLULAR

BİRİM DÖNÜŞÜMLERİ

HUKUKSAL DÖKÜMANLAR

MEDİKAL VE FARMASÖTİK AÇIKLAMALAR

Bu kısımlarda adlarından da anlaşıldığı gibi tıp ve eczacılık alanlarında karşılaşılabileceğimiz veriler sunulur.

MÜSTAHZARLAR FİYATLARI:

Burada, barkod veya müstahzar adından hareketle istediğiniz müstahzara ulaşabilirsiniz. Arzu ettiğiniz durumda müstahzarın üstüne çift tıklayarak müstahzarın detaylı açıklarına erişebilirsiniz.

SORGULAMA MOTORLARI

Hızlı Sorgulama Motoru : Program açıkken üstteki ikonlardan seçilerek yapılır. Burada endikasyon, kontrendikasyon, yan etki ve farmakolojik gruplar bazında sorgulama yapmanızı sağlayan bir motordur. Sol taraftaki listeden seçeceğiniz endikasyon, kontrendikasyon, yan etki veya farmakolojik gruba göre sorgulama yapabilir. Endikasyon ve farmakolojik gruba göre sorgulama yapıldığında etken maddeler ve müstahzarlar listesine; kontrendikasyon ve yan etkiye göre sorgulama yapıldığında ise sadece etken madde listesine ulaşır. Etken madde veya müstahzarlar listesinden istediğiniz bir satıra çift tıklayarak seçtiğiniz etken madde/müstahzar hakkında detaylı açıklamalara ulaşabilirsiniz.

- **Etken madde sorgulama motoru ve Müstahzar**

sorgulama motoru : Etken maddeler yada müstahzarlara penceresi açıkken en aşağıdaki ikon tıklanarak çalıştırılır. Bu motor aracılığıyla etken maddeleri endikasyonlarına, kontrendikasyonlarına, yan etkilerine, etken madde etkileşmelerine; farmakolojik grubuna ve hamilelik kategorisine göre sorgulayabilirsiniz. Etken Madde Sorgulama motoruyla neler yapabileceğinizi aşağıdaki örneklerle açıklamaya çalışacağız.

1. Seçtiğiniz endikasyona karşı kullanılan etken maddeleri listeleyebilirsiniz.
2. Seçtiğiniz birden fazla endikasyona karşı kullanılan etken maddeleri listeleyebilirsiniz.
3. Seçtiğiniz bir endikasyona karşı kullanıldığı halde diğer bir endikasyona karşı kullanılmayan etken maddeleri listeleyebilirsiniz.
4. 1,2,3 nolu maddeleri kontrendikasyonlar ve yan etkiler için uygulayabilirsiniz.
5. Bir etken maddeyle etkileşen diğer etken maddeleri listeleyebilirsiniz.
6. Bir farmakolojik gruba etkileşen etken maddelerin listesine ulaşabilirsiniz.
7. Belirli bir farmakolojik gruba giren etken maddeleri sorgulayabilirsiniz.
8. Etken maddeleri belirli bir hamilelik kategorisine göre listeleyebilirsiniz.

Verilen sekiz maddeyi genelleştirerek daha özel sorgulamalar yapmak da mümkündür. Örneğin A endikasyonuna karşı kullanılan; B'ye karşı kontrendike olan; C yan etkilerine neden olan; D etken maddesiyle etkileşen ; E farmakolojik grubuyla etkileşmesi olan ve X hamilelik kategorisine sahip etken maddelerin listesini oluşturmanız mümkündür. Burada A , baş ağrısı ; B, anemi ; C , bulantı / kusma; D , aspirin; E, enfeksiyona karşı kullanılan ilaçlar olabilir. Sıralanan bu şartları VE ya da VEYA olarak ilişkilendirebilir , istediğiniz şartları olumsuz yapabilirsiniz.

• **Etken madde karşılaştırma motoru :** Etken madde penceresi açıkken sağ taraftaki ikon tıklanarak çalıştırılabilir. Birden fazla etken maddenin endikasyon, kontrendikasyon, yan etki, farmakolojik grup ve hamilelik kategorileri açısından karşılaştırılmasını sağlar. Yapmanız gereken tek şey, etken madde listesinden seçtiğiniz maddeleri listeye ekledikten sonra, bu etken maddeleri hangi özelliklerine göre karşılaştıracağınıza karar verip karşılaştırma kriterlerini tanımlamaktır. Bu işlemlerden sonra karşılaştırma düğmesini çalıştırırsanız sonuçlar karşınıza gelecektir.

Bu programın hazırlanmasında emeği geçen değerli hocamız Prof. Dr. Levent ÜSTÜNES'e yardımcılarına ve de bize ücretsiz dağıtımını yapan TEB'e teşekkürleri bir borç biliriz.

Ecz. Ali ÇEVİRİM

TEB. 4. Bölge Adana Eczacı Odası
Bilgisayar Komisyonu Üyesi